

SLOVENE

Inserati:
Enostolpna petstvarsta (72 mm):
za enkrat 2-20
za dvakrat 15
za trikrat 13
za večkrat primeren popust.
Poročna oglasila, zabavne, osmrtne itd.:
enostolpna petstvarsta po 20 vin.
Poslano:
enostolpna petstvarsta po 40 vin.
Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 183.

Novi ministri.

Grof Stürgkh hoče ostati vedno mlad. Kdor ni izgubil spomina v tem kratkem času, a vendar tako dolgi vojski, ta se bo spomnil, da je bil grof Stürgkh ministrski predsednik že pred vojsko. Krmaril je Avstrijo tudi med vojsko in sodeč po gotovih besedah oficijoznega glasila ogrske vlade »Pester Lloyd« ob triletnici njegovega ministirovanja, misli grof Stürgkh ministrovati tudi po svetovni vojski. Vendar je čutil potrebo pomladitve. Njegovo glasilo pravi, da ostanejo značaj in smer njegove politike isti. Objektivnost in pravičnost na vse strani, samo ozir na splošni blagor vodi ministrskega predsednika.

O izpremembi se veliko misli, nekoliko manj piše. Pa že iz malo besed se izve mnogo. Celo dunajska »Reichspost« si želi, da bi bili novi ministri res novi in veliki močje. Naloge in čas, v katerem bodo imeli opraviti v sklad in pravično soglasje državne potrebe in koristi ter pravice in vsakdanje potrebe narodov med vojno in — če ostanejo — tudi po vojski, so res velike, potrebne in vredne velikih moči, prožetih samostojnosti in pravičnosti. Moč s takimi lastnostmi potrebuje Avstrija krvavo.

Najvažnejša ministrstva so dobila nove voditelje. Za trgovskega ministra so izbrali moža, ki menda zelo dobro pozna finance in pa po svoji praksi v zadnjem času zelo dobro tudi avstrijsko in ogrsko nagodbo. In z Ogrbi bo treba začeti govoriti. Finančni minister se je izkazal pri namerjanju državnih posojil in zlastih zadnjih treh vojnihih posojil. Pod njim je postala poštna hranilnica prava državna banka, ki je državo precej osamosvojila od premo- gočnih bank. Sliši se, da država tudi danes v razmerju nasproti bankam rabi samostojnih in trdnih, morda tudi odločno trdovratnih moči.

Javnost pa je menda najbolj preseneti- lo imenovanje princa Hohenlohe za no- tranjega ministra. Ni dolgo tega, kar so ga postavili med same mrtve številke nad preteklim — bil je predsednik najvišjega računskega dvora — svetovna vojska ga je zopet poklicala na vodilno mesto. Že ob njegovem slovesu iz Trsta je vsa avstrijska javnost le z žalostjo gledala, kako od- haja iz življenja res velik mož. Mi smo iz- rekli upanje in slutnjo, da bo Avstrija še rabila bivšega tržaškega namestnika. Da- našnji čas zahteva res moža ljudskega za- upanja. To zaupanje, posebno nižjih slojev, je princa Hohenloheja vedno spremljalo. Med avstrijskim uradništvom je ni bolj po- pularne osebe. Srce vsakega pravega Av- strijca si je pridobil princ s svojo demo- kratičnostjo, odločnostjo proti svojačasne- mu mnenju ogrske — Weckerlove vlade, s svojo pravičnostjo in gospodarsko raz- umečnostjo. Tržaški Slovenci in cel Trst ima posebnost spomine na bivšega cesarskega namestnika. V Trstu se je princ Hohen- lohe na zunaj in znotraj izkazal za prave- ga Avstrijca. Sicer je moral iti radi »ljube zaveznice«, toda ko smo se rešili »zavez- nice«, se princ Hohenlohe vrača. Med vojs- ko sicer, pravijo, ni prave notranje po- litike, zato se bo novi notranji minister pečal samo z aprovizacijo. Nov krušni oče nam bodi princ Hohenlohe. Kakor pravi- jo, bi bilo živiti dovolj za vse; treba jih bo tedaj pošteno razdeliti. Novega notranjega ministra čaka potemtakem važna naloga, toda vsi najbolj prizadeti sloji imajo vzrok in upanje, da je princ Hohenlohe še vedno mož, kakor ga poznamo.

Vsem novim možem želimo uspeha pri težki, a potrebni prenovitvi.

Noč na dobrdovski planoti.

V kraški duplini. — Može od Sv. Mihela. — Česa konj ne vzdrži, a prenese človek. Na Dobrdovski planoti smo, že tolikrat opisani planoti, na kateri v vsi tri tedne

že trajajoči soški bitki ni hipa odmora v vroči borbi.

Večeri se, za fronto se oglašajo življe- nje. Vojne kuhinje pripravljajo jed, v kot- lih šumi in žubori, po velikih mizah reže- jo meso. Po rdečih ilovnatih lužah stoji go- vedo in čaka, kdaj je bodo pobili. V soto- rih se umivajo vojaki, trenski vozovi se pripravljajo na odhod. Stotine tovornih ži- vali se težko obloženih razvršča v red, majhni gorski konji, mule in pritlikavi osli. Delavci, gradeči hiše po razbiti majh- ni vasi, se razsujejo nenadoma, skriti se hočejo letalu, ki kroži nad njimi. A glasno jim zakliče tovariš: »Ne bojte se, ni Lah; je naš!« Auto nas prinese daleč naprej. Kmalu smo iz etapnega prostora v ozadju fronte. Zrelo zadržja nenadoma pred nami. Kot likav v Dantovo peko se nam zazdi okroglo duplo, po katerem izginemo v vot- lino. Nenadoma se najdemo v ogromni okrogli duplini s kapniki. Čarobni svečni- ki stoji na tleh in svetle kapnine vise od stropa. Okrog in okrog so zgrajeni odri v treh nadstropjih drug nad drugim, po- stelja ob postelji. To jama so našli v vojni, za silo spe v nji lahko številni vojaki. No- bena granata ne prebije skalnatega stropa. v nji so varni. Vojaki se pripravljajo na odhod, nahrbtnike puste za seboj, le odeje zavite v šotorjeve rjuhe kot klobase nave- žejo na hrbte. Puške na ramah, stoji stot- nije v oddelkih. Čudne uniforme imajo, ne sive, ne rjave, in vendar oboje. Kras sam jih je pobarval tako. Ogrski lovci so, k sv. Mihelu gredo. Mnogo dni bodo ležali tam v najsprejnih vrsti, vojaki tako trdih obra- zov kot Kras sam, mladi kadeti, ki že dolgo niso čutili pod seboj mestnega tla- ka, častniki z dolгими gorskimi palicami, vsi resni in malobesedni. Vsi so bili že pri sv. Mihelu. Le rezervni častnik je zgo- voril: danes gre stoprav prvič v fronto. Od- iti morajo, le svačice jim morajo razde- liti še; korni poveljnik nadvojvoda Josip jim jih je ukazal dati. »Sedaj pojdemo gor,« mi je dejal nadporočnik, »kdo zna, kdo se vrne še!« Odidejo — stotnija za stotnijo. Motrim obraze: povsod se čita, da so pripravljani na smrt, obrazi trdi, na- brani v resignirane gube. Nov človeški tip je to: tip mož od sv. Mihela. Gledam za njimi, Bog z vami in srečno se vrnite. Mes- sec se prikaže, blede priča toliko krvavih bojev. Med starimi zvezdami na nebu se zasvetijo nove: bele in zelenkaste svetilne kroglice. Živo rdeče se zablisti ogenj iz to- povski žrel. Težki motorni vozovi ropotajo tja; 30,5 cm možnar peljejo v postojanko; novo cesto so morali zgraditi za ta veli- častni nestvor. Stotine ljudi je pri tem po- nočnem delu. Trideset tisoč kilogramov se vali mimo mene. Sto dvajset konjskih sil močni stroj vleče vlak, korakoma, zasta- jajoč, ker se majoje tla pod ogromno težo. da uhajajo čisto kolea nazaj. A z gigant- sko silo se potisne potem dalje sunkoma. Cele oblake ognja puha ropotajoči motor. Na cesti nas srečajo krdele. Bila so pri sv. Mihelu, dolgo, dan za dnevom. Rumeni so, trudni korakajo dalje in se krive pod te- žo nahrbtnikov, korakajo k počitku. Noč in dan so se borili, niti za korak se niso umaknili. A sedaj so ubiti, oči so jim pol- zaprte. Globoke poteze so se jim začrtale Mihela. Sedaj prihajajo posamezno ranje- na obraza. To je drugi izraz mož od Sv. ci in bolniki. — Globok prepad na potu, v njem polno granatnih lukenj. Hrib Sv. Mi- hela stoji pred menoj, črni mole njegovi trije vrhovi 197, 275 in 242. Kot velik kit je videti gorski greben. Eden vrhov je zna- ni mrliški vrh; pred postojankami ene na- še divizije se je kopičilo 6000 laških mrlič- ev.

Neslišni moramo dalje, vsak glas ali šum je lahko nevaren. Tu prežita nasprot- nika drug na drugega, boji so tu mnogo sovražnejši kot na Ruskem. Najrazličnejše orožje je tu na vrsti, zračni torpedi, dolge železne cevi, plinove bombe, ročne grana- te. Dostikrat obvaruje človeka le humor, da ne zbrazni v tem peklu. Tako imajo granate pri vojakihi najrazličnejša imena.

Počasi se potisnemo na vrh k Sv. Mi- helu. Po ozkem predoru se priplazimo in skoro pademo v skalno duplo. Skaloviti, več metrov debeli strop varuje upad gra- natam. Skripajoč se vrta sveder v skalov- je, sveder, ki ga goni motor. Kakor v rud-

niku se čujejo udarci in nabijanje. Celo rudniški konj je tu, prav majhna tovarna žival ga zastopa.

Veliko vojaško pokopališče! Mesečina obliva križe z blede svetlobo. Mrliči Sv. Mihela počivajo tu, in ranjeni prihajajo mimo, ranjenci od Sv. Mihela. Kaj se go- di tam? Vedno huje se sliši pehotni ogenj, Lah napada. A doslej ni mogel prodreti do naših postojank, prodre li v bodoče? Sno- pi granat padajo na hrib, umazani vrtinci dima se dvigajo v zrak. Mi odrinemo zo- pet nizdolu. Srečamo dolgo vrsto tovornih živali, vodo, živila in municijo nosijo sta- novnikom v strelskih jarkih. Zakaj le po- noči oživi v strelskih jarkih.

Svetilne kroglice polete v zrak in na hrib padajo iznova granate. Sv. Mihel stoji se- daj v senci, kakor bi se bil ogrnil v črno tenčico. Koliko obličij ima pravzaprav ta hrib? V postojanko potiskajo topi; topni- čarji šepetajo med seboj, priziblje se voz, mrliča dvignejo iz njega.

Gremo nizdolu k topovi postojanki. Giblje se lahko na peresih, kot jeklena igrača izgleda proti okornemu možnarju. Tam-le baš zaganjajo vrli Stajerci in Ko- rošci k nam udrlega Laha nazaj v njego- ve jarke. Vedno bolj divje prihaja strel- janje iz pušk. Gotovo so jim cevi že za- reče vroče in rame bojnikov otrple od vednega suvanja mnogih strelcev. Sestero- vprežen municijski voz pride po bregu nizdolu. Oddal je tovor in sedaj se pelje domov. Konji ne morejo ostati dolgo na Dobrdovski planoti, ker zanje ni tam ne krme ne vode. Le človek se privadi raz- meram tako, da živi tudi v Dobrdobu. Tu na pomočju že žvižgajo kroglice. Po prika- zenski vasi nas vodi pot. Cerkev se nam beli v mesečini naproti. Več minut vlada tišina, noben strel ne počli, le burja tuli vedno močnejše. Po potu pride delavski oddelek z žagami, sekirami in lopatikami na ramah; bataljoni delavcev. Takisto so junaki v vojni kot bojovníki sami.

Poiščemo 30,5 cm možnar. Stoji ukopan na svojem mestu, topničarji ga obkoljuje- jo. Cev se mu giba kakor rilec orjaškemu slonu. Za hip izgleda kakor bi hotel ustre- liti na v tem že porumeneli mesec. Topni- čarji režejo veje, da ž njimi pokrijejo or- jaka.

Na nebu se zaznava zora, pot nas vo- di po gozdu, oklesanem po granatah. Na koncu gozdne poti se nam pojavi globoko doli Gorica. Duh žalostne tesnobe veje pre- ko uničenega mesta. Čisto jasno se razlo- čujejo laške postojanke na bregu Soče. La- ški vojaki se gibljejo po kritjih. Čudovito jasno se vidi mnogo kilometrov v oddalje- ni Krmini. Hiše se svetijo v zori v mavrič- nih barvah. Na postaji za privezane zrako-

plove čaka napolnjena kot pesa rumena krogla, kakor bi hotela pozdraviti zlato kroglo, ki se v jutru prikaže na nebu.

Razdejanje kapucinske cerkve v Gorici.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Razdiranje Gorice se nadaljuje. Do- kler je rušil sovražnik naše domove, smo še ohranili mirno kri, naša močna neomaj- na zaslonba je bila cerkev. Tam smo na- šli tolažbe in moči, da smo vztrajno in vdano prenašali grozote vojske. Dne 29. novembra ob poldvanajstih pa je kleta sovražna krogla najtežjega kalibra privr- šala v edino cerkev, ki nam je še ostala odprta — v cerkev čč. oo. kapucinov. Pre- drla je desno steno v višini kora, švignila mimo orgel in predrla levo steno poleg vrat, ki vodijo na kor. Tam je razpočila in porušila porto z vežo vred in pritlično ste- no poslopja, ki se dviga levo ob vhodu v samostan. V pritlični sobi je spal samo- stanski hlapec, ki je po ostal popolnoma neposkodovan. Silni zračni pritisk je raz- klopil orgle in pobil skoro vse šipe. Omet in kamenje je pokrilo cerkev, ki je najda- lje vztrajala sredi bojnege viharja. Nepo- pisen gnjev se nas je polastil, ko smo v jutru 30. novembra prišli kakor po navadi k sveti maši in zagledali razdejanje.

Dragi Goričani, razkropljeni širom na- še očetnjave, pošiljam Vam to poročilo, ker vem, kako priljubljena Vam je bila ta cerkev. V duhu vidim radodarnost, s ka- tero smo pred petimi leti zlagali vinar k vinarju, da je vzrastlo lepo svetišče. Vi- dim v duhu veselje, ki smo ga užili tu ob raznih svečanostih in vem, da Vas bo uža- lostilo moje poročilo. Toda Bog ne plača vsako soboto, in gorje sovražniku, ko bo prišel dan plačila. Najlepša cerkev Gorice je upoštešana, toda nikakor nečemo izgu- biti zaupanja v božjo pomoč in čim hujši je srd, s katerim ruši sovrag naša svetišča, tem večja bo naša požrtvovalnost, ko se bodo na razvalinah gradile nove hiše božje. Sedaj nam bo ostala edino še podzemeljs- ka kapelica v kleti uršulinskega samo- stana. Tamkaj se bomo odslej zbirali v temnih adventnih jutrih, kakor prvi krist- jani v katakombah in molili, da nam božje Dete kmalu pošlje zmagoslavnega miru. Častitim očetom kapucinom svoje najgloblje sočutje povodom katastrofe, ki je njih in nas enako občutno zadela. Čast. P. Janez Reberc pa naj sprejme tem po- tom našo najtoplejšo zahvalo za neumorno dušno pastirsko delovanje, katero je vršil tudi v času najhujšega bombardiranja z nezmanjšanim pogumom in gorečnostjo.

Hvaležni Goričani.

Hudi boji za tolmínsko območje.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 2. decembra. Uradno se raz- glaša:

Italijani so ponovili svoje napade na tolmínsko območje in naše gorske postoj- ranke severno od tam. Pred Mrzlim vrhom so se izjalovili trije, pred gorskim grebe- nom severno od Dolja pa dva sovražna na- pada. Italijanska artiljerija je porušila v tolmínski dolini kraje, ki leže za bojno črto. Območje se je nahajalo mestoma zopet v bobnečem ognju in so je večkrat z zelo močnimi silami brezuspešno napadli. So- vražna pehota je poizkušala pri Oslavju prodreti pod varstvom megle. Oddelki na- šega pešpolka št. 57 so odbili tu tri na- skoke. Sicer se tu niso razvili nobeni večji boji pehote.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

Dunaj. (K. u.) Iz vojnega tiskovnega stana:

1. d e c e m b r a. Včeraj so počivali boji pehote, da so se zgradile pridobljene postojanke, in sicer med živahnim delova- njem artiljerije z naloge, da razbije nove sovražne brambne črte. Na bivališča na- menjen ogenj sovražnika je povzročil po- žar v civilni bolnišnici v Tržiču, ki smo ga hitro pogasili. Sovražni letalci so brez

škode metali bombe v karnijska kraja Paulavo in Misincino. V malih bojih je iz- gubil sovražnik 30 ujetnikov in eno stroj- nico.

× × ×

Lahi uničujejo in požigajo Gorico.

Iz vojnega tiskovnega stana: Čim manjše uspehe dosežejo Italijani ob naši bojni črti, tem ljuteje obstreljujejo neutr- jeno mesto Gorico.

V Gorici naj ne ostane kamen na kamnu.

Doseči hočejo, da ne ostane v Gorici kamen na kamnu. Strašna je slika uni- čenja, ki se nam predstavlja v mestu. Za- žigalne granate neprestano padajo na hiše v mestu; po cestah je vse polno razvalin: strehe, deli sten, opeka, pohištvo leži okoli. Nobena šipa ni ostala cela. Ob hišah vise raztrgane brzojavne in telefonske žice, raz- drte so vodovodne cevi. Skozi luknje, ki so jih prebile granate skozi stene, se lahko vidi v zapuščenem stanovanju. Nadvse ža- losten je pogled na razbito kuhinjsko po- sodo, razcafradano perilo in obleko, ki leži raztresena povsod okoli.

Mrtva Gorica.

Po cestah ni mogoče hoditi. Skakati se mora čez globoke luknje, ki so jih na- pravile granate. Ceste so popolnoma iz- umrte. Vsa vrata in okna so zaprta. Le

posamezne osebe preplašene hite poleg zidov. Preplašene obstanejo, če tuli kaka granata v zraku. Hitro izginejo okoli vogala. Na vsak grom topov ljudje preplašeno obstanejo in čakajo vdano, kam da zopet udari smrt.

Groza v kapucinski cerkvi med sv. mašo.
V kapucinsko cerkev so padale granate med božjo službo. Pater Sabas, ki je maševal, je prvi hitel pomagat ranjencem. Med samaritanskim delom ga je zadela in nevarno ranila granata.

Vestni gasilci in pismonoše.
Z veliko požrtvovalnostjo so delali gorški ognjegasci. Pismonoše so izpolnjevali svojo dolžnost do konca in so kljub obstreljevanju dostavljali pošto.

Zopet zgorele cele vrste hiš.
Zadnje dni je bilo zopet porušeni več poselij. Justična palača, Attemsov muzej, cerkev Notre Dame, kolegij Convito Friulano, magistratni zimski vrt in poslopje furlanske banke je uničeno. Zopet so zgorele cele vrste hiš. Popolnoma je uničila ena sama granata tiskarno Paternolli.

Lahi napovedali, da hočejo popolnoma porušiti in požgati Gorico.

Italijani streljajo zdaj na mesto predvsem z velikimi topovi. Na cestah se lahko povsod vidijo mrličji in mlake krvi. Zadnji prebivalci v Gorici se plazijo sestradani iz kleti in beže iz razvalin. Slede svetu svojih odrešiteljev, ki so po svojih letalcih izpustili v Gorico na tisoče listkov: »Pobegnite hitro, ker hočemo razstreliti in popolnoma požgati Gorico!«

× × ×

Nadvojvoda Jožef o bojih na Doberdobski visoki planoti.

Iz vojnega tiskovnega stana: V glavnem stanu svojega zbora je sprejel nadvojvoda Jožef skupino vojnih poročevalcev, ki jih je vodil stotnik Gschliesser. Nadvojvoda dela v zelo priprostem prostoru, v katerem stoji le vojna postelja in pisalna miza. Nadvojvoda se je razgovarjal s vsakim poročevalcem in je izrazil, da popolnoma zaupa v neprodirljivost postojank ob robu visoke planote, ki ga imamo še ravno tako zasedenega kakor ko so se pričeli boji. Ponosno je govoril o slavnih činih njegovih čet, ki jih bo mogoče v popolnem obsegu šele pozneje ceniti. Nadvojvoda se osebno zanima za vsakega moža: Z mnogimi, ki so se posebno odlikovali, je govoril nam in jim je lastnoročno pripel hrabrostno svetinjo na prsi. Po posebno ljutih napadih Italijanov obiskuje strelske jarke in se razgovarja z ranjenci. O napadalnem veselju italijanske vojske govori nadvojvoda z velikim spoštovanjem.

Boji za hrib sv. Mihaela.

Iz vojnega tiskovnega stana poročajo: Novi laški napadi ob soški fronti so vedno bolj divji, vendar je pa njihov cilj vedno bolj omejen. Najprej so poskušali s splošnim frontalnim predorom, nato so združili vso napadalno silo na čisto določene posamezne dele na doberdobski planoti kakor pred gorškim območjem. Njih strašne izgube jih silijo sedaj, da napadajo samo eno točko v četrti soški bitki: Hrib sv. Mihaela, obvladajočo točko doberdobske planote.

Napadajo v širini štirih kilometrov in zbirajo za to zelo velike napadalne sile. Tudi topot je napadel polk za polkom, vsak polk v osmih rojnih črtah. Te napade ponavljajo in jih prekinjejo vedno le s tričetrtturnim artiljerijskim ognjem. V ponočnih protinapadih so naši vrli štajerci vedno obdržali staro fronto, pogosto v večurnih bajonetnih bojih, kakršnih svet še ni videl.

Boji v snegu in ledu.

Dopisnik »Berliner Tageblatt« javlja svojemu listu: Še vedno ne moremo zadostno oceniti silne žilavosti in vztrajnosti naših vojakov. Ne samo, da vrše tam nadčloveška dela, odkoder nam prihajajo jasna poročila slave njihovih bojev, temveč jih vrše tudi tam, kjer je navidezno mir. Dnevna poročila generalnega štaba nam ne omenjajo ničesar z raztrganih vrhov gore Krna, najsevernejše točke na soški fronti. V meter debelem snegu s pokopani strelski jarki. Čete žive v mrazu 8 stopinj pod ničlo. Sneg je pokril žične ovire in treba je bilo napraviti nove. Naši vojaki rabijo pečene vreče, ki zmrznjene dajejo skalno trda kritja. Ne le s sovražnikom, tudi z visokim snegom se mora tu boriti človek. Po vsem odseku morajo prestopiti čistiti pota z lopatami. Na strmih bregovih so postavljene lesene stene v brambo lavinam. Sovražniki si stoje čisto blizu nasproti, po 200, 100 pa tudi le 20 metrov narazen. Topovi ne mirujejo, a tudi pehotna ima vedne boje. Mrličev ni mogoče pokopati. Ko so Ogrji hoteli pokopati ponoči sovražna trupla, so Italijani streljali nanje. No, tudi Italijani ne morejo skriti ranjencev, in ponoči je čuti pogostoma tavanje onih, ki zmrzujejo v snegu.

Ker je sovražnik tako blizu, se zakrivajo lahi s kovinastimi, črnimi, čveterovoglatimi ščiti. Tudi sami imajo oblečene

nekake oklepe, ki pa niso dosti vredni, ker jih kroglice prebijejo prav lahko. Pa tudi našim četam je enako težek boj po gorah in mrazu. Na robah so zgrajene vijugaste steze in vzpenjače. Tisočere mule nosijo po njih živila in stelivo, les za okope in gorko obleko četam. Nosijo tudi peči, ki naj vojake varujejo mraza. V tem strahovitem mrazu morajo vojaki jesti dvojno toliko. Vsak vojak ima trojno obleko, volneno kapo in ogrinjal iz krzne, pri vsaki četi je peč.

Italijani se boje Hrvatov in Slovencev. — Pohvala italijanskega lista našim četam.

»Giornale d'Italia« piše, da so avstro-ogrski čete ob Soči imele prirodno premoč stališč in v pripravnosti terena, kar je bilo vse zelo koristno njihovi obrambi. Na fronti proti Italiji stoje najboljše avstro-ogrski čete, med njimi izredno dobri kontingenti iz Koroške, Kranjske in Hrvaške, a tudi krasne primorske čete, iz krajev, polnih laškega življa.

V Italiji interniranih 135.000 Avstrijcev.
Bern. »Echo de Paris« poroča iz Rima: V Italiji je interniranih 135.000 Avstrijcev.

Izjave laškega zunanjega ministra.

Rim, 1. decembra. (Kor. ur.) Zunanji minister je izjavil v zbornici:

Zakaj je napovedala Italija vojsko.

Ker je prekršila Avstrija bistvena določila trozvezne pogodbe po sumljivem napadu na Srbijo in ker so se izjalovila naša pogajanja, ki smo jih vodili od decembra do majnika, je postalo nujno potrebno, da svoje najvitalnejše interese varnosti in neodvisnosti branimo z orožjem in da dosežemo svoje temeljne narodne aspiracije. Ko smo napovedali Avstriji vojsko, nam je naznanila Nemčija, da smatra za prekinjene svoje zveze z Italijo.

Napoved vojske Turčiji.

Dne 20. avgusta smo napovedali vojsko Turčiji, ki je prekršila lausannsko pogodbo in zavirala odpotovanje italijanskih konzularnih uradnikov in italijanskih državljanov in ker smo hoteli v popolnem soglasju z zavezniki postopati na Balkanu in na Orientu.

Politika Italije na Balkanu. — Italija napove vojsko Bolgariji.

Na Balkanu je nadaljevala Italija svojo staro politiko v smislu načela narodne enakopravnosti in neodvisnosti balkanskih narodov v popolnem sporazumu z zavezniki. Mirnim potom je nakazala Bolgariji Macedonijo v okviru dogovora leta 1912., Srbiji so se zagotovile dalekosežne odškodnine. Medtem, ko je stremila politika četverosporazuma na enotnost balkanskih držav, je pospeševala politika osrednjih vevlasti neslogo in ljubosumnost med njimi in je našla, žal, ugodna tla. Diplomacija je mogla sploh malo opraviti glede na dušno razpoloženje javnosti in vlad na Balkanu radi vojaških dogodkov, ki so odstranili zaupanje na končno zmago četverosporazuma. Bolgarija se ni ozirala na ugodne ponudbe četverosporazuma in je nastopila sovražno proti Srbiji, ko so jo napadle združene vojne sile obeh evropskih osrednjih vevlasti s strašnimi vojnimi sredstvi, nakar je Italija skupno s svojimi zavezniki napovedala Bolgariji vojsko.

Solidarnost Italije z njenimi zavezniki.

Med Italijo in njenimi zavezniki se je v najpopolnejši meri in občudovanja vredno obnesla diplomatska in vojaška solidarnost. Odkar je nastopila Italija z vojsko, se je v sovražnem taboru čutil strašen pritisk italijanske vojske, ki je posebno meseca septembra omogočil zmagovalno rusko protiofenzivo. Večmesečna solidarnost nas prepričuje o potrebi, da jo javno in slovesno izrazimo. Formalen pristop k londonskemu dogovoru z dne 5. septembra 1914 se je že izvedel v Londonu.

Stališče Grške.

Stališče Grške je povzročalo skrb, a položaj se je na srečo kmalu pojasnil, ker je pritrdila Grška zahtevam zagotovitvi v smislu svojih prejšnjih izjav dobrohotne nevtralnosti. Upa se, da se zopet obnove z Grško najboljše razmere najzaupljivejše prisrčnosti. Olajšalo bo to zadovoljivo uredivitev posameznih vprašanj glede na jamstvo nedotakljivosti in svobodnega kretanja zveznih čet tako v Solunu kakor na dohodnih cestah in na njih preskrbo.

Srbija.

Politična in gospodarska neodvisnost Srbije je tvorila vedno eno glavnih točk italijanske balkanske politike in odgovarja vitalni potrebi obstoja Italije kot velesile. Politiki in gospodarsko zahlapčevanje Srbije po Avstriji bi tvorilo za Italijo težko in trajno nevarnost in neprekoračljiv zid naših gospodarskih ekspanziji na onostranskem jadranskem bregu. Sporazum s svojimi zavezniki smatramo obnovitev popolne neodvisnosti junaškega srbskega naroda kot neizogibljiv smoter sedanje vojske. Srbska armada išče danes izhoda k morju. Italija ne more ne glede na »hvalevredne« napore v Solunu izkrcanih angle-

skih in francoskih sil preslišati obupnih klicev, ki dobajajo čez Adrijo. Kolikor mogoče hitro bomo storili, kar je mogoče, da pomagamo armadi kralja Petra in da ji skupno z zavezniki zagotovimo preskrbo in opremo in da ji olajšamo zbiranje za pričakovani trenutek osvobodilnega protitudarca.

Albanija.

Navzočnost naših zastav na onostranskem obrežju Adrije bo tudi prispevala, da se udeležuje prevzeta politika Italije glede na Albanijo, ki je prekoslej za naše interese prve vrste, v kolikor je njena usoda navezana na Jadransko morje. Za Italijo je neodvisnost albanskega naroda največje važnosti.

Odrešenje. — Brama Adrije. — Koristi Italije v vzhodnem Sredozemskem morju.
Sila italijanskega orožja se bori za pridobitev naravnih mej in za osvojitve vrat Italije; obenem izvedemo oprotitev naših rojakov, ki že dolgo vrsto let vodijo neenak boj proti zavratni, neprestani raznaroditvi po avstrijski vladi.

Strategična bramba Jadranskega morja obsega nadaljni glavni predmet naše politične akcije, ker je za Italijo absolutno potrebno, da v postavljeni obrambi doseže tak položaj ob Jadranskem morju, ki vzravna neugodno naše vzhodno obrežje.

Končno ne more trpeti vlada v vzhodnem Sredozemskem morju, kjer cveteče italijanske naselbine zahtevajo primerno stališče, ki odgovarja ugledu domovine nasproti drugim tekmujočim velesilam, da bi izključili Italijo.

Narodne aspiracije.

Podpirani po gorečem zaupanju vsega naroda, naglašam še enkrat, Italija je trdno odločena, da hoče voditi vojsko z vsemi silami in za ceno tudi še večjih žrtev, dokler se ne dosežejo italijanske svete narodne težnje in tisti splošni predpogoj naše neodvisnosti, varnosti in medsebojnega spoštovanja narodov, kar more edino tvoriti temelj trajnega miru in potrebo pogodbe, ki veže nas in naše zaveznike.

Kda' se je podpisala pogodba v Londonu.
Na medklic, kdaj je podpisal londonsko pogodbo, je odgovoril Sonnino, da se

je to zgodilo šele zadnje dni v zvezi z diplomatskim nastopom proti Grški.

× × ×

Cadorna pokvaril Sonninov koncert.

Berlin. (Kor. ur.) Casopisje pravi o Sonninovem govoru, da se pozna, kako je že brezuspešna vojska ohladila upe in zahteve Italije. »Kako malodušne so Sonninove besede o zopetni osvojitvi naravnih mej,« izvaja »Lokalanzeiger«. »Čuti se naravnost, kako mu je pokvaril koncept Cadorna, ker je izostalo poročilo o padcu Gorice.«

Giollitti in zbornica.

Lugano, 2. decembra. Giollitti se večerajšnje seje zbornice ni udeležil. Listi navdušeno razpravljajo o Sonninovem govoru. »Secolo« pričakuje, da mora sedaj Nemčija napovedati Italiji vojsko. Poslanec Torre izjavlja v »Corriere della Sera«, da bi morebitna vojska v Albaniji morala Italijane napolniti z največjo skrbjo. Italija bi se le tedaj smela v to spustiti, če bi bila že vnaprej gotova uspeha.

Odkritja o politiki Italije.

Genf. Pariški posebni poročevalec lista »Journal de Geneve« izvaja: V Parizu se sodi, da je Italija naravnost dolžna na Balkanu odločno nastopiti, ker je Italija najmanj zaposlena. Tako so sodili ves čas tudi merodajni činitelji v Rimu, a Cadorna je zagrozil, da odstopi, če pošlje Italija čete na Balkan. Cadorna je bil prepričan, da odloči končno položaj njegova ofenziva ob Soči. Trpeti zato ni hotel, da se njegova sila oslabi in je celo iz Tripolisa pozval čete. Kakor sodi Cadorna, Italija nima dovolj topov in ni zadostno pripravljena, četudi je imela dovolj časa. Cadorna je zdaj navdušen pristal akcije na Balkanu, ker se je prepričal, da so se boji ob Soči razvili drugače kakor je pričakoval. Anglija je določila, kako naj se Italija udeleži vojske na Balkanu. Anglija namreč dobavi bežečim Srbom preskrbo, a dovažati jim jo mora Italija. Prevzeta naloga z ozirom na nevarnost podmorskih čolnov ni lahka, saj ni mogla Italija niti držati malega otoka Pelagruž. Kljub temu Francija nestrpnost pričakuje, da izpolni Italija svojo zavezniško dolžnost.

× × ×

Mesto Plevlje je šelo pred vojsko 6000 prebivalcev. Ko so imeli Avstrijci zaseden Sandžak (do 1. 1908.), je bil tu sedež 1. avstrijske pehotne brigade. Kraj je zelo živahen in zadnja postaja železnice iz Gorazde čez Čajnico in Metalko. Po aneksiji Bosne in Hercegovine je prepustila Avstrija Sandžak Turčiji. V balkanski vojski so Črnogorci v zvezi z Plevljem 28. oktobra 1912.

Boljanici leži 16 km severozahodno od Jabuke, 13 km vzhodno od Plevlja. Boljanici šteje 2000 prebivalcev. Jabuka je skromna naselbina. V uradnem poročilu omenjena zasedba Boljanica, Plevlja in Jabuke je zato strateško važna, ker so zavezniki zasedli najvažnejšo in najboljšo cesto, ki veže dolino zgornjega Lima in zgornje Drine.

Boji pri Bitolju.

Lugano. »Corriere della Sera« poroča iz Soluna: Srbi stoje v polkrogu okoli Bitolja in se še branijo, a usoda mesta je že zapečatena. Polkovnik Vasič je sklenil, da brani mesto do skrajnosti, nato se pa umakne z armado proti Resni in proti Ohridu. Nekaj najboljših obrambnih postojank se drži in je baje sklenil, da se ne izogne tudi bojev na ulicah in da hoče mesto držati do skrajnosti. Posadka v Bitolju se ceni na 3000 mož.

Lugano. »Giornale d'Italia« poroča, da se je Bitolj udal 1. t. m. Predno so mesto Srbi zapustili, so je oplenili.

Srbske čete na Jadranskem morju.

Genf, 2. decembra. Srbske čete so dobile, kakor poročajo francoske vesti, povelje, da se umaknejo do jadranskega morja, kjer jih nameravajo ukrepati.

Srbski glavni stan v Valoni.

Solun. Srbski tiskovni stan se je preselil v Valono, kjer se podpisujejo tudi uradna poročila srbskega generalnega štaba. Sodi se, da se nahaja tudi srbski glavni stan v Valoni, vlada pa ostane še v Skadru.

Nemške čete v Nišu.

Dunaj, 2. decembra. »Südslav. Korr.« poroča iz Sofije, da so nemške čete došle v Niš. Bolgarski vojaki so jih navdušeno pozdravljali. V Nišu vlada že precej navadno življenje.

Naše čete osvojile Plevlje.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 2. decembra. Uradno se razglša:

Danes zjutraj smo vkorakali v Plevlje. Mesto smo vzeli po trdovratnih bojih. Oddelek, ki je prodiral čez prelaz Metalka, je vršel včeraj sovražnika pri Boljanici; skupina, ki je došla čez Priboj, je v zvezi z naskokom višine severno od Plevlja; tretja skupina je preprodila Črnogorce pri Jabuki. Naše čete je mohamedansko prebivalstvo navdušeno pozdravilo. Črnogorci so se deloma umikali v begu. Južnozahodno od Mitrovice je privedel nek avstrijski polbataljon 4000 srbskih ujetnikov, 2 topa in 100 zaplenjenih konj.

Bolgari zasledujejo dalje v smeri proti Djakovici.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 2. decembra. Wolff poroča iz velikega glavnega stana:

Zahodno od Lima smo zasedli Boljanici, Plevlje in Jabuko. Južnozahodno od Mitrovice je dovedenih 4000 ujetnikov in 2 topova.

Vrhovno vojno vodstvo.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija. (Kor. urad.) »Agence Telegraphique Bulgare« poroča uradno: 30. novembra. Naše čete nadaljujejo ofenzivo onstran Prizrena.

Od pričetka vojske s Srbijo, od 14. oktobra, do zavjetja Prizrena, 29. novembra, smo vzeli Srbom 50.000 ujetnikov, 265 topov, 136 artiljerijskih municijskih voz, približno 100.000 pušk, 36.000 granat, 3.000.000 patron, 2350 železniških voz in 63 lokomotiv.

Na južnozahodni bojni črti smo po zasedbi Kičeva in Kruševa zasedli mesto Brod ob cesti Kičeva — Prilep.

Na francosko-angleški bojni črti se ni nič izpremenilo.

× × ×

Črnogorsko uradno poročilo.

Cetinje, 1. decembra. Uradno poročilo z dne 29. novembra:

Pri Foči smo napadli Avstrijce in jih odbili. Umikajo se v neredu proti Gorazdi.

× × ×

Padec Plevlja.

Vojni poročevalci poročajo 2. t. m.: Avstrijske čete so včeraj vkorakale v Plevlje in so v obkoljevalnem napadu vrgle Črnogorce. Izvedle so to takole: Ena skupina, ki je prodirala od sedla Metalka, je premagala Črnogorce pri Boljanici, druga skupina, ki je prihajala od Priboja, je v zvezi

Skrb za srbske begunske otroke.
Geni, 2. decembra. Narodno francosko sirotinsko društvo je sklenilo, da bo razdelilo srbske otroke po južnofrancoskih mestih.

Bodočnost Bolgarije in Srbije.
Budimpešta, 2. decembra. Posebni dopisnik »Az Est« je imel v Sofiji razgovor z Radoslavovim. Ta je rekel: Srbski odpor je zlomljen. O tem ni več dvoma. V nekaj dneh bo cela Srbija v rokah zaveznikov. Glede bodočnosti Srbije je Radoslavov rekel: Mislim, da je Avstrija že samoposebno umevno sklenila, kaj misli storiti, da za bodočnost enkrat za vselej odstrani politično in gospodarsko nevarnost. Na drugi strani se pa misli, da se bo dalo vse narodne bolgarske ideale popolnoma uresničiti in da bodo vse bolgarske zemlje, katere so dosedaj nosile srbski jarem, združene za večne čase z Bolgarsko. Kaj se zgodi z drugimi kosi, o tem se ve ravno toliko, kakor o prihodnosti srbske dinastije.

× × ×

Grška in entente. Zahteve entente.

Dunaj, 2. decembra. »Südslav. Korr.« javlja, da je ententa zahtevala od Grške: 1. Grška umakne vse svoje čete iz Soluna in okolice, 2. nad črto južnovzhodno od Soluna do Bitolja imajo zavezniki izključno pravico razpolagati z železnicami in cestami; 3. zavezniki imajo pravico utrditi Solun in haleidski polotok; 4. Grška izroči v vseh svojih teritorialnih vodah in tako tudi v luki Pireju pomorsko policijo ententi.

Ententa se ne zadovolji z obljubami, ampak zahteva takojšnjo izpraznitev Soluna.

Lugano, 2. decembra. »Corriere della Sera« javlja iz Aten: Ententin korak je napravil v Atenah izredno slab vtis. Časopisje in ljudstvo se jezi nad nezasišanimi zahtevami. — Italijansko časopisje opisuje položaj kot skrajno napet. »Corriere della Sera« slika položaj tako, da se sicer obe stranki vneto trudita, da ne pride do skrajnosti, da je pa položaj vsak dan slabši in se lahko vsako uro obrne v najslabše. Grška ne misli demobilizirati, pač pa mrzlično nadaljuje svoje oboroževanje in ima že 200.000 mož pod orožjem. Zadnji poizkusi pri kralju so napravili najslabši vtis. — Kralj stoji na stališču, da odločitev za Grško ne zavisi od ententinih not, ampak od razvoja vojaških dogodkov.

Grški ministrski svet.

Atene, 1. decembra. (K. u. Zakasnelo.) »Agence Havas« javlja: Ministrski predsednik je imel dolg razgovor s kraljem, ki je po častniških vesteh čisto vladnega mnenja. V nužno sklicanem ministrskem svetu je ministrski predsednik poročal o razgovoru z zastopniki entente. Ministrski svet je razpravljal o vseh možnostih položaja. Razvil se je dolg razgovor o postopanju, katero naj Grška v teh razmerah zavzame. Pri posvetovanju je bil tudi načelnik generalnega štaba.

Venizelos vendar kandidira.

Atene, 2. decembra. Venizelos pričinja svojo staro igro slepenja in zavijanja znova. Vkljub svoji protizjavi kandidira v 5 volalnih okrajih, tudi v Solunu.

× × ×

Rumunija.

Ženeva, 2. decembra. Petrogradski dopisnik »Tempsa« izve v dobro poučenem viru, da ima Bratianu trdno voljo ohraniti nevtralnost, kar potrjuje tudi prestolni govor.

Kodanj, 2. decembra. Petrogradski listi potrjujejo, da je Rumunija izjavila, da bo vsak prehod čez skozi Rumunijo smatrala za kršitev rumunske nevtralnosti, proti čemur bo nastopila z orožjem. To je Rumunija sporočila v Petrograd, Berlin in na Dunaj.

Grožnje Bratianuju.

Kodanj, 1. decembra. Londonski »Star« prinaša skrivnostna namigovanja o baje sklenjenem dogovoru med Rumunijo in entento. Kasnejše pariške vesti pa pravijo, da je obnašanje rumunske vlade vsak dan bolj nezanesljivo in groze Bratianuju.

Mille in škandal.

Bukarešt, 2. decembra. Poslanec Konstantin Mille, poslanec, kateri je dobil nekaj klofut in batin, obenem izdajatelj rusofilnega »Adeverula«, piše v listu: »Prvi akt je končan. Sedaj sledi drugo in tretje dejanje. Priznam, da je bil v zbornici škandal, toda odklanjam vsako odgovornost. Je že usoda te dežele, da pogine, toda vedno se bodo še našli moške, ki bodo znali preprečiti to umiranje. Pride nov škandal in nato še eden.«

Zakaj ne dobi Rumunija novih ministrov.

Z Dunaja poročajo: Po bukareških vesteh se rumunski kabinet ne bo rekonstruiral. Bratianu se je dolgo časa pogajal s Stelianujem, voditeljem nezadovoljnejšev v lastni Bratianujevi stranki. Stelianu je zahteval, da se ministrski predsednik zaveže, da ob gotovem trenutku, ko nastopijo izvestni vojaški dogodki, poseže v

vojno na strani entente. Bratianu je odklonil in tako je odpadla rekonstrukcija kabineta.

Pogodba med Rumunijo in osrednjima silama.

Peter Carp objavlja v »Moldovi« prvič nekaj točnih podatkov o zvezni pogodbi med Rumunijo in osrednjima silama.

Za prvo pogodbo se je leta 1883. pogajal Peter Carp, podpisala pa sta jo v Bad Gasteinu Bismarck in pa Bratianu. Bila je to mirovna pogodba, prej v to namenjena, da ustrahuje pristaše vojne, kakor pa da pripravlja evropski požar. Ta pogodba je bolj odgovarjala rumunskim, kakor pa interesom osrednjih držav. Leta 1888. se je pridružila Italija. Ob nobeni teh prilik se ni pritiskalo niti na Rumunijo niti na Italijo, da se postavita pod varstvo te pogodbe, ki je obema državama zagotovila dobo nepričakovanega razvoja. Vsi dosedanj rumunski državniki in ministrski predsedniki niso niti najmanj ugovarjali proti tej zvezi, ki nas je obvarovala pred vsakovrstnimi nevarnostmi. Kakšne so te nevarnosti, občutijo oni, ki so prelomili besedo in vsled primere z Italijo bodo ostali sirenski glasovi Take Jonescuja brez uspeha.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 2. decembra. Uradno se razglasa:

Nič novega.

Namestnik načelnika generalnega štaba:

pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 2. decembra. Wolff poroča iz velikega glavnega stana:

Položaj je neizpremenjen. Opis ruskega dnevnega poročila z 29. novembra o boji pri krajih Ilukst — Kazimirski je izmišljen. Pri armadi generala Bothmera so odbile prednje straže slabe oddelke Rusov, ki so napredovali.

Vrhovno vojno vodstvo.

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 30. novembra. (K. u.) Z bojne črte ob Rigi se poroča, da je včeraj uspešno delovala naša artiljerija. Zvečer 29. novembra je napadel sovražnik vas Komova 25 km južnozahodno od Punska. Okolu včerajšnjega opoldneva se je napad ustavil. Na levem bregu Stira je napadel nek naš oddelek sovražno postojanko zahodno od vasi Kozlinicy (6 km severovzhodno od Čartoriske) zvečer 28. novembra. V publičnem boju je bil pobit velik del Avstrijev, 3 častnike in 89 mož smo ujeli. Naše izgube ob tem presenečljivem napadu so bile neznatne in so znašale 10 mrtvih in ranjencev. Sicer je bilo včeraj od Rige do rumunske meje mirno.

NOVI RUSKI NOTRANJJI MINISTER.

Kodanj, 2. decembra. (Kor. ur.) »Berlingske Tidende« poroča iz Petrograda: Krivošejnov naslednik Navmov je dejal v nekem pogovoru, da se rusko agrarno vprašanje ne dá rešiti po določeni ideji, ker so razmere v posameznih delih dežele preveč različne. V tem je on nasprotnik Stolypinovih nazorov. V splošnem je dejal Navmov, da se je le nerad odločil sprejeti ministrsko mesto, ker je preveč navezan na ljudstvo in je oddaljen od birokracije in od vladnega stroja. Na vprašanje, kako stališče zavzema nasproti narodnostnim vprašanjem, je menil, da ne sme nihče biti tuj v svoji domovini. Vlada mora z vsemi enakopostopati. Na predlog notranjega ministra so razpisane komunalne volitve v Petrogradu za mesec februar.

RUSKI PRESTOLONASLEDNIK OPERIRAN.

Curih. Ruski prestolonaslednik je obel na vratni oteklini, ki jo bodo morali prerezati.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 2. decembra. Wolff poroča iz velikega glavnega stana: Izvzemši artiljerijskih in bojov z minami na raznih mestih bojne črte nobenih posebnih dogodkov. Severozahodno od St. Quintina nam je padlo v roke neko dvokrilno letalo z dvema angleškima častnikoma, ker se je pokvaril motor.

Vrhovno vojno vodstvo.

Francoski katoličani.

Ženeva, 2. decembra. Maurras se v »Action Française« pritožuje nad »Tempson«, ki z vsemi sredstvi neti sovražstvo proti katoličanom. V »Journalu« pravi Bonnesou, da vsa znamenja kažejo verski razdor v notranjosti. Za »Union sacré« se bližajo hudi dnevi.

Kardinal Mercier.

Curih, 2. decembra. »Neue Züricher Ztg.« izve iz Bruslja, da je sv. oče kardinalu Mercieru naročil, da goji prijateljsko razmerje med belgijskimi škofi in nemško upravo. — »Secolo« poroča, da se kardi-

nal konzistorija ne udeleži, pač pa mesto njega škof iz Montpeliera, kardinal de Cabrières.

Boj ob flanderski obali.

Amsterdam, 2. decembra. »Telegraph« poroča: Danes je priplula kred flandersko obal angleška eskadra in je dve uri obstreljevala nemške postojanke pri Zeebrugge in Ostende.

Stalni municijski svet v Londonu.

Stockholm. »Times« poročajo: Četverosporazum je ustanovil v Londonu stalen municijski svet, ki ga vodi Lloyd George.

Angleške izgube meseca novembra.

London. (Kor. ur.) Angleška armada je izgubila meseca novembra 1057 častnikov in 40.427 mož. Angleško brodovje je izgubilo meseca novembra 34 častnikov in 261 mož.

Široka pleča Angleške.

London, 1. decembra. (K. u.) Reuter javlja. V današnji konferenci delavskih poslancev je Asquith opozoril na ogromna finančna in gospodarska bremena vojske. Toda angleška pleča, je rekel, so široka dovolj, da jih nosijo. Predsednik trgovskega urada je poročal o vladnem delu, da prepreči krivično višanje cen živil. Zagotovila je deželi sladkorja za 40 milijonov funtov in 25 milijonov za prevoz mesa in je s tem zagotovila večji dovoz, kakor ga dozdaj dežela še ni imela. Drž. zakladnik Kenna je rekel, da delavci sedaj ne smejo zahtevati višjih plač. Skoro v vseh panogah so se delavske mezde zvišale. Višje zahteve bi škodile tudi interesom delavstva. Poglavitno je sedaj, da se deželi dā vojakov in mornarjev in streliva. Dežela mora dobiti vojakov in streliva, četudi gre za to zadnji šiling.

Turčija v vojski.

Velika turška zmaga pri Bagdadu.

Carigrad. (Kor. ur.) Turki so na bojni črti ob Iraku priborili veliko zmago nad Angleži, katerih izgube so zelo velike. Samo število mrtvih se ceni na 5000 mož.

Obramba Sueškega prekopa.

Geni. Atenski listi poročajo iz Aleksandrije: Angleške čete so končale utrjevalna dela ob Sueškem prekopu. Zgrajena so tako, da lahko poplavijo okolico. Z živili in s strelivom bodo branilce preskrbovale topničarke.

Sv. Oče in božično premirje.

Monakovski centrumovi krogi so dobili vest, da ni verjetno, da bi papež vlade prosil za božično premirje, ker sta lansko leto to odklonili Rusija in Francoska. Pač pa bo sv. oče v konzistoriju v nagovoru na kardinale ali v posebni okrožnici na škofo v vojskujočih se državah klical k miru.

Polkovnik Schinnerer ranjen.

Iz Maribora se poroča: Poveljnik 26. domobranskega pešpolka polkovnik Schinnerer je bil na bojišču težko ranjen; krogla ga je zadela v glavo. Štabni narednik Ivan Slamič piše polkovnikovim sorodnikom med drugim: Celokupni 26. domobranski pešpolk globoko obžaluje, da je izgubil svojega ljubljenelega, hrabrega in srčno dobrega poveljnika, ki je bil res pravi oče svojim vojakom. Bataljon me je izbral, da našemu ljubljenuemu poveljniku v njegovih težkih urah prinesem tolažbo in mu izrazim ljubezen in udanost vseh njegovih vojakov. Z velikim šopkom vrtnic in drugih cvetlic sem se podal na pot k njemu, spremljan po gromenju težkih topov in obkroževan od sovražnih letalcev. Z iskrenim veseljem in ganjenim srcem je sprejel ljubljeno poveljnik cvetlice, znamenje poklonstva; ganjen se je zahvalil za udanost njegovih vojakov. Gospodu polkovniku zvesto streže njegova ljuba soproga in je sedaj že iz največje nevarnosti; z božjo pomočjo nam ostane ohranjen. To je vroča želja celokupnega strunnega polka, ki trdno in zvesto stoji v fronti ter samozvestno in brez strahu gleda sovražnemu sovražniku v oči do njegovega končoveljnega poraza.

Dnevne novice.

+ Za sv. očeta. Drugo adventno, to je prihodnjo nedeljo, se bo po cerkvah pobiralo milodare za sv. očeta. Ravno v svetovni vojni so stroški sv. stolice zelo narasli, pa tudi sv. oče je v očeh svojih vernikov zrastel visoko. Edini, ki ima za človeštvo pravi mir. Med svetovno vojno so celo drugoverci vzbujali rimskega papeža. Mi katoličani, njegovi otroci, pokažimo v darovih svojo ljubezen do sv. očeta. Potemajjmo mu v njegovi veliki stiski in potrebah sv. Cerkve.

+ Ministrski svet je 2. t. m. zboroval pod Stürgkhovim predsedstvom. Udeležili so se ga vsi ministri. Cesar je 2. t. m. zaprisegel nove ministre, nato je zaslusal grofa Stürgkha v daljši, zasebni avdienci.

Novoimenovani finančni minister dr. vitez pl. Leth je sprejel 2. t. m. uradnike finančnega ministrstva in načelnike dunajskih finančnih oblasti. Prosil jih je, naj ga podpirajo v zelo težavnih in odgovornih nalogah, ki jih nalagajo finančni upravi sedanje izredne razmere. Kljub težavam, ki se jih v popolnem obsegu zaveda, gleda z veseljem zaupanjem v bodočnost in zaupa glede na dosežen uspeh vojnega posojila, da bo prebivalstvo kakor hlabre čete na bojišču vedno pripravljeno izpolniti svoje dolžnosti nasproti domovini.

+ Volitev novega olomuškega nadškofa se bo vršila dne 21. decembra. Olomuški kapitelj ima namreč sam pravico izvoliti knezonadškofa.

+ Češka prazdevanja za koncentracijo političnih strank. V »Narodnih Listih« priobčujeta poslanca dr. Baxa in Choc članke o nameravanem občestvu čeških političnih strank. Dr. Baxa poudarja, da je treba najprej napraviti red v domači hiši in šele potem lotiti se sestave skupnega programa. Glavno nalogo imata mladod Češka in narodnosocialna stranka. Poslanec Choc je prepričan, da more iti sedaj le za to, da se najde skupno stališče le za najbližjo bodočnost. Ker se kaže v češki javnosti zadnji čas neka gotova apatija nasproti vsem političnim strankam, priporoča posamezne politične organizacije.

— Najvišje cene za vino. »Wiener Neue Zeitung« poroča: Od resne strani izvedemo, da je dunajsko namesništvo ukazalo okr. glavarstvu v Reizu, naj v svojem okraju pazi, da producenti ne bodo zahtevali za vino cen, katere ne stoji v soglasju s pravo vrednostjo. Po dogovoru s krajevnimi strokovnjaki bo okrajno glavarstvo določilo ceno novega vina s 60 K. List pravi: Beležimo to govorico z vsemi pridržki, ker smo mnenja, da se bodo take odredbe, ki bodo imele nedogledne posledice za producente in trgovce, izdale še le po temeljitim premisleku in ne samo za posamezne okraje. — Dunajska »Zeita« izve, da vlada že več časa pozorno zasleduje vinske cene. S krajevnimi odredbami v vinskih krajih hoče spraviti v soglasje zahteve producentov z njihovimi dejanskimi produkcijskimi stroški in tako preprečiti, da vinske cene ne rastejo brez kraja in konca.

— V ruskem ujetništvu je umrl nadporočnik Henrik Majcen. Bil je v bojih trikrat ranjen, ko je bil ranjen tretjič, je prišel Rusom v roke. V Moskvi je bil trikrat operiran. Umrl je v Kazanu.

— Umrl je na Dunaju bivši profesor na tukajšnji realni šolski svetnik g. Franc Kréminger, star 80 let.

— Čistina svetinja za 40letno zvesto službovanje je podeljena c. kr. nadpoštarju v pok. g. Adolfu Mulleyju v Spodnjem Logatecu.

— Na latijanskem bojišču je padel dne 21. novembra Alojzij Ušlaker, iz znane rodovine Kvedrove iz Predoselj. Bil je od začetka v vojni, prej v Galiciji kjer je bil ranjen. Ko je ozdravil je šel na južno bojišče. Bodi mu zemljica lahka!

— Oblačite se gorko na potovanju po železnicah! Promet na železnicah je letošnjo zimo posebno radi tega nedostatnejši, ker se iz prometnih ozirov letos ne morejo deliti vlaki, da bi se bolje pregreli, kakor se je to delalo pri zelo obljudenih brzih in osebnih vlakih druga leta. Izredna dolgost takih nerazdeljenih vlakov pa ima to hibo, da se pri najboljši kurilni napravi večsah kupeji ne morejo pregreti zadostno. Zato se priporoča potnikom prav nujno, da se na potovanjih po železnicah dobro oblečejo, da bodo varni pred posledicami nedostatne kurjave.

— Na kliniki v Inomestu je umrl dne 26. nov. vojak Ivan Rakar iz Krašice v Istri.

— Umrl je v Celju narednik Franc Urbič. — V Mariboru je umrl infanterist Andrej Gornik. V Rošpohu pri Mariboru je umrla gostilničarka Marija Vodenik.

— Oddaja žrebet. C. kr. kmet. družba kranjska bo v ponedeljek 6. decembra t. l. dražbenim potom oddala kmetovalcem na Kranjskem 13 žrebet lahkega plemena. Dražba teh žrebet se vrši na dvorišču družbene podkovske šole v Ljubljani, na Poljanski cesti ob 9. uri dopoldne.

— Poročila se je v Hočah pri Mariboru gđe. Marija Krivic iz Tolminaz g. Ivanom Jurca, rač. narednikom 97. pešpolka.

Zborovanje primorskih beguncev v Gradcu. V soboto 4. t. m. ob 6. uri zvečer bo govoril gorški deželni glavar dr. Faidutti na zborovanju beguncev iz Primorja v telovadni dvorani Elizabetne šole.

— Padel je na laškem bojišču račun-sik podčastnik g. Anton Prusnik.

— Poročila se je v Gradcu gđe. Kristina Kolenc iz Novega mesta z g. Ivanom Lenarčičem, c. kr. poštnim praktikantom.

— V rusko ujetništvo je prišel Štefan Medved, rezervni poročnik 87. pešpolka. Nahaja se v Kakandu, pokrajina Fergana.

— Nizozemska prepovedala — izvoz slanikov. Nizozemska je prepovedala izvoz slanikov iz Nizozemske v Nemčijo, Avstrijo in druge države.

— **Mažarščina v dunajskih šolah.** Na učno ministrstvo je uvedlo na dveh dunajskih srednjih šolah mažarščino kot neobvezen učni predmet. Pouka se lahko udeležijo vsi dunajski srednješolci.

S srebrno hrabrostno svetinjo I. razreda je bil odlikovan štabni stražmojster 5. drag. polka Vinko Polak; preje pa je bil že dobil srebrno hrabrostno svetinjo II. razreda in bronasto hrabrostno svetinjo. Tretje odlikovanje (veliko srebrno) je prejel na dom, kjer se je nahajal na dopustu skupaj s svojimi drugimi brati, ki so bili že tudi odlikovani. Vinko Polak je od začetka vojne na severnem bojišču pri oddelku strojnih pušk.

Iskrene pozdrave pošiljamo vsem domačim slovenski fantje od pešpolka št. 17, ki se sedaj nahajamo v bolnišnici Rdečega križa v mestu Paks na Ogrskem, pa upamo, da pojdemo v kratkem zopet na polentarja. Andrej Rant iz D. M. v Polju, Anton Mišjak iz Borčevega na Dolenjskem, Alojzij Podraž iz Zavrtače pri Višnji gori, Janez Rihtaršič iz Poddlice, Miha Pavlin iz Naklega, Valentin Pestotnik iz Senožet pri Savi.

— **»Ilustrirani Glasnik«** št. 14 ima naslednje slike: Zamenjava nemških in francoskih težko ranjenih potom Švice. — Gorica. — Prizor na bojišču iz zadnje, iznova izjalovljene laške obupne ofenzive: Goriško območje med artiljerijskim obstreljevanjem. — Mirenski grad, ki je bil večkrat obstreljevan: slovita božja pot. — Grobišče zadnjih Bourbonov — francoska kraljeva rodovina — na Kostanjevici. — Naši pionirji zboljšujejo provizorični most čez Donavo. — Nemške čete korakajo v sovražno deželo. — Napad naših letalcev na Benetke. — Južno bojišče. — Padli junaki. — Ranjeni laški ujetniki na ljubljanskem gradu. — Bolgarske predstraže se prvič srečajo s predstražo nemške armade. — Žične ovire v prvem snegu na južnem bojišču. — Turško vojno odlikovanje: železni polmesec.

— **Smrtna kosa.** Dne 22. novembra je umrla v Zalogu pridna in ubogljiva Marijina družabnica Ivana Mejač v starosti 26 let. Bila je posebno vnetja za katoliško organizacijo. Zadnja leta je služila na Repentabru in bila mladi ni s svojo izobrazbo v najlepši zgled. Naj počiva v miru!

— **V bolnišnici v Karlovih varih** se zdravi že mnogo mesecev Štefan Benčina iz Ravni na Blokah.

Umrl je upravitelj poljedelske šole v Splitu g. E. pl. Schlauß.

Za izdelovalce gorskih čevljev. Štaterska podružnica vojnokrbstvenega urada c. in kr. vojnega ministrstva, Gradec, Sporgasse 29, oddaja prej ko slej dobave na roko delanih goisernskih čevljev posameznim čevljarjem in zadruham. Čevljarji alpskih dežel, ki se žele udeležiti dobav, se pozivajo, da se v to svrhu obrnejo na gori navedeno podružnico, prilože par čevljev kot vzorec in navedejo ceno.

Primorske novice.

Pisma iz zasedenega ozemlja na Primorskem. Franc Rukli je prejel iz Starega sela pismo svoje žene z dne 20. septembra, ki se glasi: »Po štirih mesecih me je vendar razveselilo Tvoje pismo, pisano 20. avgusta, prejeto 18. septembra. Zdravi smo vsi, hrano imamo in vse dobro. Šesti otrok je bil rojen 16. junija, ime mu je Alojzij. Zdrava sem jaz, otroci in vsa naša zlahta. Živež dobivamo vse žene, ki imamo svoje može tam, vsak teden od države. Poljskega pridelka prav malo.« — Nato sledi prošnja, naj mož, Franc Rukli, v slučaju potrebe denarno pomaga njenim bratom in sestri, potem sinu Antonu Hrast, Francu; dalje možem (soprogom) Ivanu Kranjc, Ivanu Benko in Antonu Pintarju ter končno sinovoma Ivana Skočir — Francu in Toninu. Kdor izmed teh ali izmed drugih beguncev in begunk ter vojakov iz Starega sela bi potreboval manjše vsote denarne pomoči, naj se obrne na vsote denarne pomoči, naj se obrne na Werkmeister Franc Rukli, k. u. k. Milit. A. A. 59 B. H. 4 Stabsgruppe G. M. Kutzelnigg, Arb. Gruppe Hauptmann Junger, Feldpost 602. — Na naslov g. Ivana Rutarja je prejelo naše uredništvo naslednjo dopisnico (preko Švice): »Prosim Te, piši mi, kje je moj brat in moj soprog Jakob Gregorič ter drugi iz Vrsna. Tu smo zdravi in pričakujemo skorajšnjega svidenja. Jožefa Gregoriča, Borjana 89, terra occupata, via Cividale — Bergonia per Italia.

Vsi begunci iz Kobarida in okolice naj naznanijo svoje naslove podpisane. Vprašajo naj tudi za pogrešane ude družine (priložiti je 30 vin. v znakah za trud in odgovor, cenzuriran pismopiti). Na ta način bo vsak izvedel za svojce. — Gabršček Ivan, učitelj, Dolina pri Trstu. Tolminskim Volčankam in Volčankam, posebej pa svojim domačim, pošilja prisrč-

ne pozdrave Tonče Jug. Bil je dolgo časa na Italijanski fronti, vedno zdrav in vesel. Sedaj je moral radi nog v sanitetni zavod, a upa, da se prav kmalu vrne na fronto, kjer je bolj kratkočasno nego v bolnišnici. Njegov naslov: Anton Jug, k. u. k. Inf. Div. San. Anst. Nr. 91, Sekt. I., Feldpost 98.

Ljubljanske novice.

Ij Vojaški škof v Ljubljani. Danes opoldne se je pripeljal z gorenjskim vlakom v Ljubljano c. in kr. vojni vikar škof Emerik Bjelik v svrhu nadzorovanja. Visoki gost stanuje v knezoškofijski palači.

Ij Umrl je g. Janko Janežič, c. kr. vadnični učitelj in bivši okrajni šolski nadzornik za kranjski in radoljski okraj.

Ij Umrl je računski ravnatelj v pok. g. Viktor Colloretto.

Ij Vsi zamudniki, ki iz kateregakoli vzroka niso popisali svoje goveje živine ali prašičev, se pozivljajo, da to za gotovo store jutri dopoldne v mestni posve-tovalnici na magistratu, da se izognejo vsem nadaljnjim neprilikam.

Ij Prodaja celih in polovičnih prešičev pri mestni aprovizaciji. Radi nakupa celih prešičev se obračajo ljudje pogosto na magistrat, ozir. tržni urad. Opozarjajo se s tem, da naj se v tej zadevi obrnejo naravnost v skladišče v cerkvi sv. Jožefa, kjer si lahko vsakdo izbere poljubno velikega prešiča. Pripominja se, da se bodo bržčas prešiči oddajali le še ta teden in začetkom drugega, ker pridejo s 16. decembrom v veljavo nove, vzvišane maksimalne cene za to blago.

Ij Uboga služkinja je izgubila od hiše Hrvaški trg št. 3 do tramvajske postaje, mogoče tudi v tramvaju denarnico z vsebino 12 K. Pošten najditelj se prosi da odda najdeno vsoto v našem uredništvu ali na policiji.

Z žalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubljani sin ozir. brat gospod

Anton Prusnik

poddesetnik

padel 21. t. m. ob pol 5. uri pop. na Doberdobo za domovino, in počiva sedaj na goriškem pokopališču.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale pri sv. Petru v Ljubljani.

Čast njegovemu spominu!

LJUBLJANA, 3. dec. 1915.

Anton in Ivana Prusnik,

starši

Franci, Alojz, Pepl, Vinko, Karol, Milče, bratje.

2557

Jožeta vdova Roner roj. Melcher pl. Reuterburg javlja potrta globoke žalosti v svojem imenu kakor tudi v imenu svojih sorodnikov, da je Bogu vsemogočnemu v Njega neodmurnem sklepu dopadlo, odpoklicati k Sebi našo ljubljeno sestričino, gospodičino

Ivano Dolenc

prevideno s svetimi zakramenti za umirajoče dne 1. decembra 1915 ob 8. uri zjutraj, ko je mirno in vdano zatisnila trudne zemске oči po 19 letnem bivanju v slavnem zavodu »Jožefinum«.

Istodobno bodi izražena tem potom najtoplejša zahvala vsem, ki so kakorkoli izkazovali ljubav pokojnici v življenju in ob smrti. Sv. zadušne maše se bodo brale v župni cerkvi pri sv. Petru ter v kapeli zavoda »Jožefinum«.

Ljubljana, dne 3. decembra 1915.

: Naročajte „Slovenca.“ :

500 K **Ria-Balsam.** Vam plačam, ako Vaših kurjih oces, bradavic in trde kože, tekem 3 dni korenino, brez bolečin ne odpravi. Cena lončku z jamstvenim pismom K 1—, 3 lončki K 2.50. — **KEMENY, Kaschau (Kassa) L,** poštni predal 12/82 Ogrsko

Gospodična

vešča slovenskega, nemškega in italijanskega jezika išče mesta blagajničarke ali prodajalke. Cenjene ponudbe se prosijo poslati na upravo tega lista pod št. 2560.

Učenca

iz poštene hiše v trgovino mešanega blaga sprejme takoj
2553 **Josip Osolin, Laški trg.**

Ravnateljstvo c. kr. priv. splošne prometne banke, podružnica, Ljubljana javlja tužno vest, da je nje uradnik gospod

Anton Prusnik

dne 21. novembra 1915 na južnozahodnem bojišču padel junške smrti.

Mesto vsacega drugega obvestila.

Vera tolaži, ko ljubezen joče.

Sporočati imam javnosti, da je po dolgotrajni bolezni umrl vdan v voljo božjo ljubi brat, dobri oče, blag mož, gospod

JANKO JANEŽIČ

c. kr. vadniški učitelj

dne 2. decembra 1915 ob 9. uri zvečer.

Bil je veren sin svete Cerkve, vester in pravičen učitelj in voditelj mladine. Pošten v vsem svojem delovanju, vzoren kot mučenik v bolezni, naj živa sedaj rešen trpljenja zaslužen plačilo pri Bogu.

Pogreb bo dne 4. decembra ob 2. popoldne iz hiše zalovanja Škofja ulica 10. Častitim gospod Uršulinkam za večkratne devetdnevne, vsem, ki ste se spominjali v molitvi blagega pokojnika, vsem, ki ste pokazali umrlemu bolniku v dolgotrajni bolezni na katerikoli način svoje sočutje, vsem udeležencem pogreba: »Bog plačaji!«

Ljubljana, dne 3. decembra 1915.

Dr. Anton Janežič

c. kr. finančni konceptni uradnik brat.

2559

Zahvala.

Za mnoge dokaze iskrenega sočutja ob prebitki izgubi najine nad vse ljubljene hčerke

Tatjanke

se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem v neizmerni tugi srčno zahvaljujva.

Posebno se zahvaljujva vsem cenj. darovalcem krasnih šopkov, ter vsem onim, ki so nepozabno dete spremili v prerani grob.

V Ljubljani, dne 1. decembra 1915.

Žalujoča Ivanka in Zdravko Leskovic.

2548

Posteljno perje in puh

v veliki izbiri in po jako nizkih cenah priporočila turcka

A. & E. Skaberné, Ljubljana

Mestni trg števil. 10.